

Вінницький національний медичний університет ім. М. І.Пирогова

Кафедра ФТИЗИАТРІЇ З КУРСОМ КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ ТА
АЛЕРГОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

«29» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ФТИЗИАТРІЯ

підготовки **другий (магістерський) рівень вищої освіти**
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **222 Медицина**
(шифр і назва спеціальності)

факультет медичний факультет №1, медичний факультет №2
(назва факультету)

2025 рік

Робоча програма з дисципліни «Фтизіатрія»
(назва навчальної дисципліни)
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої
кваліфікації Магістр медицини, професійної кваліфікації Лікар.

«29» 08 2025__ року, 29 с.

Розробники:

завідувач кафедри к. мед. н., доцент ЗВО - Людмила КУЛИК
асистент кафедри ЗВО - Людмила ДУБЧАК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Фтизіатрії з курсом
клінічної імунології та алергології
Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Завідувачка кафедри фтизіатрії

з курсом клінічної імунології

та алергології

доц. Людмила КУЛИК

«29 » серпня 2025 року

Схвалено методичною радою терапевтичних дисциплін Вінницького
національного медичного університету ім.М.І.Пирогова за напрямом
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 22
Охорона здоров'я.

Протокол від «29» 08 2025 року №1

ВСТУП

Програма вивчення навчальної програми з дисципліни «Фтизіатрія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Медицина» (2024), другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», освітньої програми «Медицина» відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН №1197 від 08.11.2021 р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма дисципліни «Фтизіатрія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина».

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми Медицина 2022, циклу професійної підготовки магістра медицини, розрахована на 2 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом 7 та 8 семестру на 4 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Фтизіатрія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки. Предметним напрямком програми є отримання знань з предмету «Фтизіатрія», формування практичних навичок та вмінь.

Робоча програма складена на основі:

- освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Медицина 2022», галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» ВНМУ ім.М.І.Пирогова, (Вінниця -2022);
- навчального плану терапевтичного факультету спеціальності 222 «Медицина» на 2024-2025 навчальний рік;
- положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (2021);
- примірної програми навчальної дисципліни «Фтизіатрія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр медицини», галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 222 «Медицина» , Вінниця, 2021;

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Фтизіатрія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розподілами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки студентів визначається на підставі результатів письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, інтерпретації рентгенограм та результатів лабораторного обстеження харкотиння, їх трактуванні та оцінці їх результатів, контролю практичних навичок (розв'язання клінічно-орієнтовних задач, огляд хворого, клінічні розбори, складання алгоритмів клінічного обстеження та лікування при туберкульозній нозології, проведення диференційної діагностики на підставі визначених симптомів та синдромів у хворого, оцінку результатів інструментальних, лабораторних обстежень, функціональних проб тощо).

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі диференційного заліку згідно навчального плану для спеціальності 222 «Медицина».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань з галузі фтизіатрії.

Міждисциплінарні зв'язки. Фтизіатрія як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на вивченні студентами анатомії, фізіології, гістології, мікробіології, вірусології та імунології, патофізіології, патоморфології, рентгенології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, гігієни та екології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) передбачає при вивченні взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина (пульмонологія, ендокринологія), хірургія, оториноларингологія, урологія, гінекологія, неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, педіатрія, дитячі інфекції, онкологія) та формування умінь застосовувати знання з фтизіатрії в процесі подальшого навчання і в професійній діяльності;

в) сприяє пропаганді і дотриманню здорового способу життя та профілактиці інфекційних захворювань в процесі життєдіяльності.

г) передбачає інтеграцію з внутрішньою медициною (пульмонологія, ендокринологія, гінекологія, ревматологія), хірургією, отолярингологією, неврологією, інфекційними хворобами, епідеміологією, педіатрією, дитячими інфекційними хворобами, стоматологією, онкологією.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо своєчасного виявлення, лікування та профілактики туберкульозного захворювання в процесі вивчення дисципліни «Туберкульоз».

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фтизіатрія» є опанування студентами навичок діагностики, лікування та профілактики туберкульозу, організації надання медичної допомоги хворим на туберкульоз на первинному, вторинному та третинному рівнях.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП «Медицина» дисципліна забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей:**

– *інтегральні (ІК):* – Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

- *Загальні (ЗК):*

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- ЗК 6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 7.** Здатність працювати в команді.
- ЗК 8.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9.** Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК 10.** Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК 11.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 12.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 13.** Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК 14.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- *Спеціальні (Фахові, предметні) компетентності (ФК):*
- ФК 1.** Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК 2.** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК 3.** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- ФК 4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань
- ФК 5.** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- ФК 6.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- ФК 7.** Здатність до діагностування невідкладних станів.
- ФК 8.** Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- ФК 10.** Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
- ФК 13.** Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
- ФК 14.** Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
- ФК 16.** Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- ФК 17.** Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
- ФК 18.** Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
- ФК 20.** Здатність до проведення епідеміологічних та медико- статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації
- ФК 21.** Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- ФК 24.** Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- ФК 25.** Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності					

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
ЗК 3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати способи та методи застосування знань у практичних ситуаціях	Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях	Застосовувати знання у практичних ситуаціях	Нести відповідальність за застосування знань у практичних ситуаціях
ЗК 4.	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК 5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види і способи адаптації, принципи дій в новій ситуації	Вміти застосовувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за своєчасне використання методів саморегуляції.
ЗК 6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення;	Знати приймати обґрунтовані рішення, закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти приймати обґрунтовані рішення та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати навички міжособистісної взаємодії, стратегії спілкування.	Нести відповідальність за вибір рішення та тактику способу комунікації

ЗК 7.	Здатність працювати в команді.	Знати способи та методи командної роботи.	Вміти працювати в команді.	Працювати в команді.	Нести відповідальність за командну роботу.
ЗК 8.	Здатність до міжособистісної взаємодії.	Мати глибокі знання законів та способів міжособистісної взаємодії	Вміти використовувати стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи..	Нести відповідальність за вибір рішення та тактику способу комунікації
ЗК 9.	Здатність спілкуватись іноземною мовою	Мати досконалі знання та бути здатним спілкуватися іноземною мовою.	Вміти спілкуватись іноземною мовою.	Спілкуватись іноземною мовою	Нести відповідальність за якість спілкування іноземною мовою.
ЗК 10.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Знати способи та методи використання інформаційних і комунікаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Відповідати за використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 11.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Знати технології та способи опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Вміти опрацювати та аналізувати інформацію з різних джерел.	Опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел	Нести відповідальність за якість опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 12.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати основні способи та методи наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Вміти бути наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Бути наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Нести відповідальність за поставлені завдань і взяті обов'язки
ЗК 13.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати проблеми та методи рішення щодо забезпечення рівних можливостей та гендерних проблем.	Вміти вирішувати проблеми забезпечення рівних можливостей та гендерних проблем.	Забезпечувати рівні можливості та гендерних проблем	Нести відповідальність за недотримання рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Нести відповідальність за недотримання цих прав та обов'язків.
ЗК 15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Знати способи збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Вміти зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Нести відповідальність за способи збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності					

ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта	Вміти провести бесіду з пацієнтом, його огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию на підставі алгоритмів та стандартів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я людини до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування, обстеження та за своєчасне оцінювання загального стану здоров'я хворого
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та їх оцінки результатів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень, визначених програмою	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо стану хворого	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень.	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; стандартні методи обстеження; алгоритми діагностики захворювань, алгоритми видалення провідних симптомів та синдромів, методи лабораторного та інструментального обстеження знання щодо оцінки стану людини.	Вміти проводити фізикальне обстеження хворого, вміти приймати обгрунтоване рішення щодо виділення провідного клінічного симптому або синдрому, вміти призначити лабораторне та інструментальне обстеження хворого, шляхом застосування стандартних методик	На підставі нормативних документів вести медичну документацію пацієнта (карту стаціонарного хворого, тощо).	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обгрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого діагнозу захворювання.
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Знання щодо режиму праці, відпочинку.	Вміння визначати раціональний режим праці, відпочинку.	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку.	Нести відповідальність за призначений режим праці, відпочинку.

ФК5	Здатність визначення характеру харчування лікуванні захворювань.	Знати особливості вибору характеру харчування при лікуванні захворювань.	Вміти раціонально застосовувати особливості характеру харчування при лікування захворювань.	Ефективно використовувати харчові дієти при лікуванні захворювань.	Нести відповідальність за призначений характер харчування при лікування захворювань.
ФК 6	Здатність визначення принципів характеру лікування захворювань.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та схем лікування туберкульозу	Вміти вибирати необхідний комплекс лікувальних заходів в залежності від клінічної форми туберкульозу	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта та фахівців висновки про відповідний комплекс лікування хворого. Вміти записувати призначення у медичній документації	Нести відповідальність за вчасність і правильність вибору лікувальної програми для хворого на туберкульоз
ФК7	Здатність діагностування невідкладних станів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартні методики обстеження людини	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовуючи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та необхідність надання невідкладної допомоги	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану людини та організації необхідних медичних заходів в залежності від стану людини	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів
ФК 8	Здатність визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.	Мати спеціалізовані знання про будову тіла людини, її органи та системи; алгоритм надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовуючи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та необхідність надання невідкладної допомоги	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану людини та організації необхідних медичних заходів в залежності від стану людини	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів
ФК 10.	Навички виконання медичних маніпуляцій.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи	Вміти виконувати медичні маніпуляції,	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта,	Нести відповідальність за якість виконання

		та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій, передбачених Програмою	передбачені програмою	фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій	медичних маніпуляцій
ФК 13.	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Мати спеціалізовані знання щодо правил проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Вміти проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи	Проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи	Нести відповідальність за проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
ФК 14	Здатність до планування проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Знання про заходи із проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Вміння проводити заходи із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Здатність до проведення заходів із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Нести відповідальність за проведення заходів із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.
ФК 16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм..	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі медичного персоналу, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу; вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу
ФК 17.	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Знати систему оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Вміти оцінювати вплив навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Оцінювати вплив навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Нести відповідальність за оцінку впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
ФК 18.	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення	Знати методи проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і	Вміти проводити аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і	Проводити аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення	Нести відповідальність за проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення

	ефективності використання медичних ресурсів	підвищення ефективності використання медичних ресурсів	підвищення ефективності використання медичних ресурсів	якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
ФК 20.	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації	Знати способи проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації	Вміти проводити епідеміологічні та медико-статистичні дослідження здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації	Проводити епідеміологічні та медико-статистичні дослідження здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації	Нести відповідальність за проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації
ФК 21.	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Знати способи і методи і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Вміти неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Нести відповідальність за неякісне доношення власних знань, висновків та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК 24.	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знати про основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами..	Вміти використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Нести відповідальність за невірне використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25.	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Знати методи і способи професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів..	Вміти викормстовувати професійну та академічну доброчесність, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Викормстовувати професійну та академічну доброчесність, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Нести відповідальність за викормстовування професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів..

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1, №15, 17, 30, 36, 41, 43, 69, 70); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4, №1, 20, 23, 26, 32, 35, 37, 39, 41, 44, 49, 54), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4, №1, 20, 23, 26, 32, 35, 37, 39, 41, 44, 49, 54), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3, №18, 34) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2, № 67, 68, 69, 73), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3, №18, 34) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5, №10, 12, 20, 23) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу

та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду; тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду; розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

ПРН 29. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- основні показники, що характеризують епідемічну ситуацію з туберкульозу у світі та Україні;
- фактори ризику захворювання на туберкульоз;
- особливості збудника туберкульозу;
- класифікацію хіміорезистентності збудника, поняття про мультирезистентний туберкульоз;
- характеристики епідемічного процесу при туберкульозі: джерело інфекції, шляхи передачі, сприйнятливі організми;
- критерії латентної туберкульозної інфекції;
- критерії активного туберкульозу;
- основні розділи клінічної класифікації туберкульозу;
- клінічні ознаки туберкульозу;
- поняття про первинні і вторинні форми туберкульозу;
- основні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу;
- принцип мікроскопічної діагностики туберкульозу: показання, переваги і недоліки;
- принцип культурального дослідження на рідкому та щільному середовищі в діагностиці туберкульозу: показання, переваги і недоліки;
- роль культуральних тестів медикаментозної чутливості у веденні хворих на туберкульоз;
- роль молекулярно-генетичних досліджень у діагностиці туберкульозу, зокрема мультирезистентних форм захворювання;
- роль променевих методів дослідження та основні рентгенологічні синдроми в клініці туберкульозу;
- діагностичні алгоритми для встановлення діагнозу туберкульозу на первинній, вторинній, третинній ланці медичної допомоги;
- особливості перебігу туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції та алгоритми діагностики та лікування туберкульозу у ВІЛ-позитивних пацієнтів;
- основні принципи лікування хворих на туберкульоз;
- стандартні режими антимікобактеріальної терапії туберкульозу із збереженою чутливістю до антибактеріальних препаратів і хіміорезистентного туберкульозу;

- основи інфекційного контролю за туберкульозом: адміністративні, інженерні заходи, заходи індивідуального контролю органів дихання;
- основи профілактики туберкульозу;
- показання до лікування латентної туберкульозної інфекції (хіміопрофілактики туберкульозу), схеми хіміопрофілактики;
- показання та протипоказання до вакцинації БЦЖ

Вміти:

- визначати фактори ризику туберкульозу;
- проводити опитування хворих з метою визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз;
- застосовувати алгоритм обстеження хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної допомоги і розробляти клінічний маршрут пацієнта;
- визначати варіанти тактичних дій лікаря у відповідності до даних бактеріоскопічного дослідження мокротиння, рентгенологічного обстеження та інших методів діагностики;
- інтерпретувати дані мікроскопічного, молекулярно-генетичного, бактеріологічного методів виявлення збудника туберкульозу;
- оцінювати результати основних лабораторних, променевих, інструментальних методів діагностики та туберкулінодіагностики;
- проводити диференційну діагностику при кашлі;
- проводити диференційну діагностику при наявності інтоксикаційного, бронхолегеневого синдрому та найбільш типових змін на рентгенограмі грудної порожнини у хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз;
- формулювати діагноз туберкульозу згідно з діючою класифікацією;
- організовувати лікування туберкульозу під безпосереднім наглядом;
- формувати і підтримувати прихильність хворого до лікування туберкульозу;
- призначати стандартизоване медикаментозне лікування хворим на чутливий туберкульоз і визначати результати лікування;
- призначати лікування хворим на хіміорезистентний туберкульоз;
- призначати лікування хворим на туберкульоз у поєднанні з ВІЛ-інфекцією;
- проводити відстеження контактів хворих на туберкульоз;
- проводити хіміопрофілактику туберкульозу;
- організовувати заходи адміністративного інфекційного контролю туберкульозної інфекції;
- організовувати заходи з контролю повітря закритих приміщень;
- правильно використовувати та підбирати індивідуальні засоби захисту органів дихання;
- проводити аналіз ефективності заходів протидії туберкульозу, в тому числі із застосуванням принципів когортного аналізу ефективності лікування.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин, 2 кредити ECTS.

Опис навчальної дисципліни

Структура Навчальної дисципліни	Кількість годин				Рік Навчання	Вид контролю
	Всього Годин/кр едитів ECTS	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних занять			
Модуль 1	60	8	26	26	4	ПК –

«Фтизіатрія» (змістовий модуль 7)	годин/ 2 кредити					диференційований залік
---	---------------------	--	--	--	--	---------------------------

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження – 56,6%, СРС – 43,4%

Модуль 1 «Фтизіатрія»

Змістовий модуль 1. Загальні питання фтизіатрії

Тема 1. Збудник туберкульозу, будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі. Класифікація. Патогенність і вірулентність мікобактерій. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка. Епідеміологія туберкульозу в Україні і світі. Джерела туберкульозної інфекції. Механізм передачі інфекції, шляхи зараження.

Тема 2. Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію, первинний і вторинний туберкульоз. Групи ризику.

Змістовий модуль 2. Виявлення і діагностика туберкульозу

Тема 1. Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги. Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу. Мікроскопічна діагностика туберкульозу. Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Молекулярно-генетична діагностика туберкульозу.

Тема 2. Застосування рентгенологічного дослідження в діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії в діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу. Рентгенологічна семіотика легеневого і позалегового туберкульозу. Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Туберкулінодіагностика. Принцип методу, показання. Роль туберкулінодіагностики у виявленні латентної туберкульозної інфекції.

Клінічний розбір пацієнта

Змістовий модуль 3. Клінічні форми туберкульозу

Тема 1. Клінічні варіанти перебігу туберкульозу легеневої, позалегеневої, комбінованої локалізації. Легеневі, позалегеневі, комбіновані локалізації туберкульозу. Генералізований (міліарний) туберкульоз. Туберкульоз плеври, лімфатичних вузлів, ЦНС.

Тема 2. Туберкульоз у дітей. Вплив масової імунізації проти туберкульозу на патоморфоз туберкульозу в дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини.

Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 4. Лікування туберкульозу

Тема 1. Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Протитуберкульозні препарати. Стандартні режими хіміотерапії. Поняття про хіміорезистентність: моно-, полі-, мультирезистентний туберкульоз, розширена резистентність. Стандартні, індивідуальні, емпіричні режими лікування хіміорезистентного туберкульозу. Лікування позалегового туберкульозу. Побічні ефекти хіміотерапії туберкульозу, стратегії їх подолання.

Тема 2. Моніторинг лікування, оцінка ефективності. Визначення результатів лікування туберкульозу. Лікування під безпосереднім наглядом. Амбулаторне і стаціонарне лікування туберкульозу. Прихильність до лікування. Методи хірургічного лікування легеневого і позалегового туберкульозу. Паліативна допомога. Подолання стигми і дискримінації хворих на туберкульоз.

Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 5. Профілактика туберкульозу

Тема 1. Ланцюг передачі інфекції, шляхи його переривання: виявлення, ізоляція, ефективне лікування джерел інфекції, інфекційний контроль, вакцинація БЦЖ, хіміопрофілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний аспекти. Розподіл потоків хворих, поняття про зони високого, середнього, низького ризику. Респіраторна гігієна. Контроль стану повітря закритих приміщень: природна, штучна вентиляція. Фільтрація повітря. УФ-опромінення: конструкції опромінювачів.

Тема 2. Індивідуальний захист органів дихання: типи респіраторів, правила підбору і застосування. Поняття про контактних осіб, осередки туберкульозної інфекції. Відстеження контактів. Вакцинація БЦЖ: терміни, протипоказання, техніка. Перебіг післявакцинального періоду. Ускладнення БЦЖ. Показання до хіміопрофілактики туберкульозу. Режими хіміопрофілактики.

Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 6. Туберкульоз у сполученні з ВІЛ-інфекцією.

Тема 1. ВІЛ-асоційований туберкульоз: значення проблеми в Україні та світі. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Значення туберкульозу як опортуністичної інфекції. Перебіг, діагностика, лікування ко-інфекції ТБ/ВІЛ.

Тема 2. Терміни призначення протитуберкульозної в антиретровірусної терапії. Визначення прогнозу захворювання. Синдром відновлення імунної системи у хворих з ВІЛ-інфекцією, його вплив на перебіг туберкульозу.

Змістовний модуль 7. Значення супутньої патології в перебігу туберкульозу. Ускладнення туберкульозу.

Тема 1. Значення іншої супутньої патології в перебігу туберкульозу: цукровий діабет, пневмоконіози, захворювання нирок. Туберкульоз і вагітність. Невідкладні стани в клініці туберкульозу: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, анафілактичний шок, бронхоспазм. Діагностика, невідкладна допомога. Диференційний залік.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	ТЕМА	В с ь о г о	Л е к ці ї	Пр ак ти чні за ня тт я	С Р С
Модуль 1 «Фтизіатрія»					
<i>Змістовий модуль 1. Загальні питання фтизіатрії</i>					
1.	Збудник туберкульозу, будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі. Класифікація. Патогенність і вірулентність мікобактерій. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка. Епідеміологія туберкульозу в Україні і світі. Джерела туберкульозної інфекції. Механізм передачі інфекції, шляхи зараження.	5	1	2	2
2.	Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію, первинний і вторинний туберкульоз. Групи ризику.	3	-	2	1
3.	СРС. Здійснення практичного підходу до охорони здоров'я легень	1	-	-	1
	Всього за змістовний модуль 1	9	1	4	4
<i>Змістовий модуль 2. Виявлення та діагностика туберкульозу</i>					
1.	Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги. Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу. Мікроскопічна діагностика туберкульозу. Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Молекулярно-генетична діагностика туберкульозу.	6	2	2	2
2.	Застосування рентгенологічного дослідження в діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії в діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу. Рентгенологічна семіотика легеневого і позалегенового туберкульозу. Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Туберкулінодіагностика. Принцип методу, показання. Роль туберкулінодіагностики у виявленні латентної туберкульозної інфекції. Клінічний розбір пацієнта	3	-	2	1
3.	СРС. Диференційна діагностика виявлення пост вакцинної та інфекційної алергії при проведенні туберкулінових проб.	1	-	-	1
	Всього за змістовний модуль 2	10	2	4	4
<i>Змістовний модуль 3. Клінічні форми туберкульозу</i>					

1.	Клінічні варіанти перебігу туберкульозу легеневої, позалегеневої, комбінованої локалізації. Легеневі, позалегеневі, комбіновані локалізації туберкульозу. Генералізований (міліарний) туберкульоз. Туберкульоз плеври, лімфатичних вузлів, ЦНС.	6	2	2	2
2.	Туберкульоз у дітей. Вплив масової імунізації проти туберкульозу на патоморфоз туберкульозу в дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини. Клінічний розбір пацієнта.	3	-	2	1
3.	СРС. Диференційна діагностика легеневих дисемінацій, інфільтративних змін, вогнищевих та округлих тіней, порожнинних утворень у легенях	1	-	-	1
Всього за змістовний модуль 3		10	2	4	4
Змістовий модуль 4. Лікування туберкульозу					
1.	Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Протитуберкульозні препарати. Стандартні режими хіміотерапії. Поняття про хіміорезистентність: моно-, полі-, мультирезистентний туберкульоз, розширена резистентність. Стандартні, індивідуальні, емпіричні режими лікування хіміорезистентного туберкульозу. Лікування позалегеневого туберкульозу. Побічні ефекти хіміотерапії туберкульозу, стратегії їх подолання.	5	1	2	2
2.	Моніторинг лікування, оцінка ефективності. Визначення результатів лікування туберкульозу. Лікування під безпосереднім наглядом. Амбулаторне і стаціонарне лікування туберкульозу. Прихильність до лікування. Методи хірургічного лікування легеневого і позалегеневого туберкульозу. Паліативна допомога. Подолання стигми і дискримінації хворих на туберкульоз. Клінічний розбір пацієнта.	3	-	2	1
3.	СРС. Індивідуальний, стандартний, емпіричний режими хіміотерапії.	1	-	-	1
Всього за змістовний модуль 4		9	1	4	4
Змістовий модуль 5. Профілактика туберкульозу					
1.	Ланцюг передачі інфекції, шляхи його переривання: виявлення, ізоляція, ефективне лікування джерел інфекції, інфекційний контроль, вакцинація БЦЖ, хіміопрофілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний аспекти. Розподіл потоків хворих, поняття про зони високого, середнього, низького ризику. Респіраторна гігієна. Контроль стану повітря закритих приміщень: природна, штучна вентиляція. Фільтрація повітря. УФ-опромінення: конструкції опромінювачів.	5	1	2	2
2.	Індивідуальний захист органів дихання: типи респіраторів, правила підбору і застосування. Поняття про контактних осіб, осередки туберкульозної інфекції. Відстеження контактів. Вакцинація БЦЖ: терміни, протипоказання, техніка. Перебіг післявакцинального періоду. Ускладнення БЦЖ. Показання до хіміопрофілактики туберкульозу. Режими хіміопрофілактики. Клінічний розбір пацієнта.	3	-	2	1
3.	СРС. Міжнародні стандарти контролю за туберкульозом, 3-я редакція	1	-	-	1

	Всього за змістовний модуль 5	9	1	4	4
<i>Змістовий модуль 6. Туберкульоз у сполученні з ВІЛ-інфекцією.</i>					
1.	ВІЛ-асоційований туберкульоз: значення проблеми в Україні та світі. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Значення туберкульозу як опортуністичної інфекції. Перебіг, діагностика, лікування ко-інфекції ТБ/ВІЛ	4	1	2	1
2.	Терміни призначення протитуберкульозної в антиретровірусної терапії. Визначення прогнозу захворювання. Синдром відновлення імунної системи у хворих з ВІЛ-інфекцією, його вплив на перебіг туберкульозу.	3	-	2	1
3.	СРС. Туберкульоз як прояв синдрому відновлення імунної системи на тлі антиретровірусної терапії	1	-	-	1
	Всього за змістовний модуль 6	8	1	4	3
<i>Змістовний модуль 7. Значення супутньої патології в перебігу туберкульозу. Ускладнення туберкульозу.</i>					
1.	Значення іншої супутньої патології в перебігу туберкульозу: цукровий діабет, пневмоконіози, захворювання нирок. Туберкульоз і вагітність. Невідкладні стани в клініці туберкульозу: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, анафілактичний шок, бронхоспазм. Діагностика, невідкладна допомога. Диференційний залік.	4	-	2	2
2.	СРС. Сучасні методи діагностики коніотуберкульозу.	1	-	-	1
	Всього за змістовний модуль 7	5	-	2	3
Усього годин за модуль № 1		60	8	26	26
Усього годин за дисципліну		60	8	26	26

Аудиторне навантаження – 56,6%, СРС – 43,4%

5. Теми лекцій

N п/п	Тема лекції	К-ть годин
1.	Визначення туберкульозу як наукової та практичної проблеми. Епідеміологія туберкульозу в Україні та світі. Проблема мультирезистентного і ВІЛ-асоційованого туберкульозу. Епідемічний процес при туберкульозі. Патогенез туберкульозної інфекції.	2
2.	Виявлення і діагностика туберкульозу.	2
3.	Клінічні варіанти перебігу туберкульозу легеневої, поза легеневого, комбінованої локалізації. Загальні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз.	2
4.	Профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозною інфекцією. Поєднана інфекція ТБ/ВІЛ.	2
РАЗОМ		8

6. Теми практичних занять

N п/п	Тема заняття	К-ть годин
1.	Збудник туберкульозу, будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі. Класифікація. Патогенність і вірулентність мікобактерій. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка. Епідеміологія туберкульозу в Україні і світі. Джерела туберкульозної інфекції. Механізм передачі інфекції, шляхи зараження. Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію, первинний і вторинний туберкульоз. Групи ризику.	4
2.	Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги. Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу. Мікроскопічна діагностика туберкульозу. Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Молекулярно-генетична діагностика туберкульозу. Застосування рентгенологічного дослідження в діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії в діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу. Рентгенологічна семіотика легеневого і позалегеневого туберкульозу. Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Туберкулінодіагностика. Принцип методу, показання. Роль туберкулінодіагностики у виявленні латентної туберкульозної інфекції. Клінічний розбір пацієнта.	4
3.	Клінічні варіанти перебігу туберкульозу легеневої, позалегеневого, комбінованої локалізації. Легеневі, позалегеневі, комбіновані локалізації туберкульозу. Генералізований (міліарний) туберкульоз. Туберкульоз плеври, лімфатичних вузлів, ЦНС. Туберкульоз у дітей. Вплив масової імунізації проти туберкульозу на патоморфоз туберкульозу в дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини. Клінічний розбір пацієнта.	4
4.	Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Протитуберкульозні препарати. Стандартні режими хіміотерапії. Поняття про хіміорезистентність: моно-, полі-, мультирезистентний туберкульоз, розширена резистентність. Стандартні, індивідуальні, емпіричні режими лікування хіміорезистентного туберкульозу. Лікування позалегеневого туберкульозу. Побічні ефекти хіміотерапії туберкульозу, стратегії їх подолання. Моніторинг лікування, оцінка ефективності. Визначення результатів лікування туберкульозу. Лікування під безпосереднім наглядом. Амбулаторне і стаціонарне лікування	4

	туберкульозу. Прихильність до лікування. Методи хірургічного лікування легеневого і поза легеневого туберкульозу. Паліативна допомога. Подолання стигми і дискримінації хворих на туберкульоз.	
5.	Ланцюг передачі інфекції, шляхи його переривання: виявлення, ізоляція, ефективне лікування джерел інфекції, інфекційний контроль, вакцинація БЦЖ, хіміопрофілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний аспекти. Розподіл потоків хворих, поняття про зони високого, середнього, низького ризику. Респіраторна гігієна. Контроль стану повітря закритих приміщень: природна, штучна вентиляція. Фільтрація повітря. УФ-опромінення: конструкції опромінювачів. Індивідуальних захист органів дихання: типи респіраторів, правила підбору і застосування. Поняття про контактних осіб, осередки туберкульозної інфекції. Відстеження контактів. Вакцинація БЦЖ: терміни, протипоказання, техніка. Перебіг післявакцинального періоду. Ускладнення БЦЖ. Показання до хіміопрофілактики туберкульозу. Режими хіміопрофілактики. Клінічний розбір пацієнта.	4
6.	ВІЛ-асоційований туберкульоз: значення проблеми в Україні та світі. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Значення туберкульозу як опортуністичної інфекції. Перебіг, діагностика, лікування ко-інфекції ТБ/ВІЛ. Терміни призначення протитуберкульозної в антиретровірусної терапії. Визначення прогнозу захворювання. Синдром відновлення імунної системи у хворих з ВІЛ-інфекцією, його вплив на перебіг туберкульозу.	4
7.	Значення іншої супутньої патології в перебігу туберкульозу: цукровий діабет, пневмокониоз, захворювання нирок. Туберкульоз і вагітність. Невідкладні стани в клініці туберкульозу: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, анафілактичний шок, бронхоспазм. Діагностика, невідкладна допомога. Диференційний залік	2
РАЗОМ		26

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою.

8. Самостійна робота

№п/п	Тема	Кіль-ть год.
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	19
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	
2.	Здійснення практичного підходу до охорони здоров'я легень	1
3.	Диференційна діагностика виявлення пост вакцинної та інфекційної алергії при проведенні туберкулінових проб.	1
4.	Диференційна діагностика легневих дисемінацій, інфільтративних змін, вогнищевих та округлих тіней, порожнинних утворень у легенях.	1
5.	Індивідуальний, стандартний, емпіричний режими хіміотерапії.	1
6.	Міжнародні стандарти контролю за туберкульозом, 3-я редакція.	1
7.	Туберкульоз як прояв синдрому відновлення імунної системи на тлі антиретровірусної терапії.	1
8.	Сучасні методи діагностики коніотуберкульозу.	1
Всього		26

9. Індивідуальна робота

Індивідуальна робота студентів – участь у щорічних наукових конференціях з наявністю друкованих робіт та олімпіадах, які проводяться у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, міжвузівських всеукраїнських та міжнародних, а також виготовлення схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів. Основні напрямки науково-практичної діяльності студента:

1. Проблеми своєчасної діагностики розширеної резистентності до антимікобактеріального лікування.
2. Значення туберкульозу як опортуністичної хвороби у пацієнтів з вродженими та набутими імунodefіцитними станами.
3. Використання молекулярно-генетичних методів у визначенні генів резистентності мікобактерій туберкульозу до антимікобактеріальних засобів.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання.

Форма навчання: очна (денна). В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

12. Методи контролю та критерії оцінювання.

Поточний контроль – здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Рівень підготовки студентів визначається на підставі результатів усної відповіді на контрольні питання в Додатку 1, об'єктивного обстеження пацієнта, інтерпретації результатів лабораторного та інструментального обстеження пацієнта. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляється оцінка за 5-ти бальною системою згідно «Положень про організацію навчального процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова».

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних змістовних модулів на останньому практичному занятті у вигляді диференційованого заліку в кінці VII або VIII семестрів, на підставі усної відповіді на питання до диференційованого заліку, опису рентгенограми та розв'язання ситуаційної задачі (Додаток 2), при умові, що студент набрав мінімальну кількість балів по поточній успішності (72 бали) та немає академічної заборгованості.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінку «відмінно» отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навичками

інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження. Може застосувати здобуті знання у практичних ситуаціях.

Оцінку **«добре»** отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, але допускає незначні помилки у висвітленні матеріалу.

Оцінку **«задовільно»** отримує студент, який володіє базовими знаннями з фтизіатрії та може частково висвітлити питання проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінку **«незадовільно»** отримує студент, який не знає теоретичних основ предмету «Фтизіатрія», допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, вміє оцінювати бактеріоскопічне, бактеріологічне та молекулярно-генетичне дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при оцінюванні бактеріоскопічного, бактеріологічного та молекулярно-генетичного дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії, дещо помиляється в дозуванні препаратів.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при оцінюванні лабораторних інструментальних досліджень, дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє не зовсім правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не точно формулює клінічні синдроми та діагноз.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати вміння об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не володіє базовими знаннями з предмету «Фтизіатрія», не вміє описати рентгенологічне дослідження пацієнта.

Оцінювання самостійної роботи студентів під час поточного контролю

Самостійна робота студентів з теми, яка входить до тематичного плану оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкрив основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходив за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, науково-практичної роботи, доповіді про результати дослідження на засіданні студентського наукового гуртка та студентських наукових конференціях, написанні наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, участі у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади (критерії нарахування балів наведені в п. 14).

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який зміг дати розлогу відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє ґрунтовними знаннями з епідеміології та може чітко висвітлити питання організації та проведення епідеміологічного обстеження.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який зміг дати повну відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє ґрунтовними знаннями з епідеміології та може чітко висвітлити питання організації та проведення епідеміологічного обстеження, але припустився незначних помилок у висвітленні матеріалу.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який зміг дати часткову відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє базовими знаннями з епідеміології та може частково та може частково висвітлити питання організації та проведення епідеміологічного обстеження. допускаючи при цьому незначні помилки у висвітленні матеріалу.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не зміг дати відповідь на принаймні одне з теоретичних питань, або практично орієнтовану задачу, володіє елементарними знаннями з епідеміології, має уявлення про зміст основних розділів. На запитання, що стосуються організації та проведення епідеміологічного обстеження відповідає не усвідомлено, допускаючи помилки.

Перелік теоретичних питань до диференційованого заліку

1. Збудник туберкульозу: будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі.
2. Класифікація, патогенність і вірулентність мікобактерій туберкульозу.
3. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка.
4. Епідеміологія туберкульозу в Україні та світі.
5. Групи ризику туберкульозу.
6. Види хіміорезистентності. Визначення мультирезистентності туберкульозу.
7. Епідемічний процес при туберкульозі: джерело туберкульозної інфекції, шляхи передачі, сприйнятливі організми.
8. Патогенез туберкульозної інфекції.
9. Характерні елементи туберкульозної гранульоми.
10. Клінічна класифікація туберкульозу.
11. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію.
12. Поняття про первинний туберкульоз.
13. Поняття про вторинний туберкульоз.
14. Туберкульоз у дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини.
15. Легеневі, позалегеневі, комбіновані локалізації туберкульозу.
16. Патоморфоз туберкульозу в сучасних умовах.
17. Симптоми, що можуть свідчити про туберкульоз.
18. Клінічні прояви легеневого туберкульозу.
19. Одночасне виявлення туберкульозу та інших поширених захворювань легень: ХОЗЛ, пневмоконіозу, бронхіальної астми тощо.
20. Особливості перебігу туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції.
21. Методи діагностики туберкульозу на первинній ланці медичної допомоги.

22. Метод мікроскопії мазка мокротиння: роль у виявленні туберкульозу, переваги і недоліки.
23. Культуральне дослідження мокротиння на рідкому і щільному середовищі в діагностиці туберкульозу: роль у виявленні туберкульозу, переваги і недоліки.
24. Метод Xpert MTB/RIF: особливості застосування, показання, переваги і недоліки, інтерпретація результатів.
25. Метод GenoType MTBDRplus: особливості застосування, показання, переваги і недоліки, інтерпретація результатів.
26. Методи променевої діагностики туберкульозу.
27. Методи інструментальної діагностики туберкульозу.
28. Діагностика латентного туберкульозу.
29. Діагностика туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції.
30. Невідкладна допомога при легеневій кровотечі.
31. Невідкладна допомога при спонтанному пневмотораксі.
32. Методи визначення та види медикаментозної стійкості збудника туберкульозу.
33. Класифікація протитуберкульозних препаратів.
34. Основні принципи лікування хворих на туберкульоз легень.
35. Стандартний режим лікування хворих з туберкульозом, чутливим до основних протитуберкульозних препаратів.
36. Стандартний режим лікування хворих із мультирезистентним туберкульозом.
37. Організація амбулаторного лікування хворого на туберкульоз.
38. Показання до госпіталізації хворого на туберкульоз.
39. Лікування хворих на поєднану інфекцію ТБ/ВІЛ. Терміни призначення протитуберкульозної та антиретровірусної терапії.
40. Поняття про синдром відновлення імунної системи, його вплив на перебіг туберкульозу.
41. Методи хірургічного лікування туберкульозу.
42. Паліативна допомога хворому на туберкульоз.
43. Генералізований (міліарний) туберкульоз: особливості перебігу, діагностика, лікування.
44. Туберкульоз ЦНС: особливості перебігу, діагностика, лікування.
45. Туберкульоз лімфатичних вузлів: особливості перебігу, діагностика, лікування.
46. Туберкульоз плеври: особливості перебігу, діагностика, лікування.
47. Туберкульоз кісток і суглобів: особливості перебігу, діагностика, лікування.
48. Туберкульоз сечовивідних шляхів: особливості перебігу, діагностика, лікування.
49. Туберкульоз статевих органів жінки: особливості перебігу, діагностика, лікування.
50. Туберкульоз статевих органів чоловіка: особливості перебігу, діагностика, лікування.
51. Туберкульоз черевної порожнини: особливості перебігу, діагностика, лікування.
52. Туберкульоз інших локалізацій: особливості перебігу, діагностика, лікування.
53. Роль інфекційного контролю в профілактиці туберкульозу.
54. Поняття про адміністративний інфекційний контроль.
55. Поняття про контроль стану повітря закритих приміщень.
56. Захист органів дихання медичного працівника: правила підбору, надягання та користування респіратором.
57. Відстеження контактів хворого на туберкульоз.
58. Хіміопрофілактика туберкульозу: режими, показання, протипоказання.
59. Вакцинація БЦЖ: терміни, техніка, протипоказання.
60. Ускладнення вакцинації БЦЖ: частота, класифікація, лікування.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни «Фтизіатрія» проводиться у вигляді диференційованого заліку після вивчення дисципліни у VII або VIII семестрах на останньому занятті.

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів , яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення

1. Тези лекцій.
2. Презентації лекцій.
3. Фотокопії демонстраційних рентгенограм.
4. Методичні рекомендації практичних занять для викладачів.
5. Методичні рекомендації практичних занять для студентів.
6. Пакети ситуаційних задач.
7. Таблиці, рентгенограми та комп'ютерні томограми органів грудної клітки.
8. Історії хвороби.
9. Результати лабораторних, бактеріологічних, інструментальних та гістологічних досліджень.
10. Додаткова література.
11. Варіанти завдань для самостійної роботи студентів.

12. Ситуаційні задачі з чотирма питаннями в кожній задачі.
13. Комплекси результатів дослідження харкотиння (бактеріоскопічні, бактеріологічні та експрес-методи).
14. Комплекси результатів інструментальних обстежень хворих (рентгенограми ОГК в прямій та бокових проекціях, лінійні томограми, комп'ютерні томограми).
15. Відповідь на одне питання з переліку питань для підготовки до підсумкового контролю.

16. Рекомендована література

Основна (Базова)

1. Денесюк В. І. Внутрішня медицина : підручник / В. І. Денесюк, О. В. Денесюк; ред. В. М. Коваленко. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Київ : Моріон, 2019. - 960 с.
2. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Гришук [та ін.] ; за ред. В. І. Петренка. - Київ : Медицина, 2015. - 471 с.
3. Соціо-психологічна підтримка хворих на туберкульоз для формування прихильності до лікування : навч. посіб. для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / Л. А. Мельник [та ін.]. - Київ : Бурнос С. О., 2017. - 112 с.
4. Профілактика туберкульозу : навч. посіб. для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В. І. Петренко [та ін.]. - Київ : Ріджи, 2017. - 88 с.

Допоміжна

1. Неефективне лікування хворих на туберкульоз легень і його попередження. Монографія / Ю. І. Феценко, В. М. Мельник, М. С. Опанасенко // Державна установа «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г.Яновського Національної академії медичних наук України». - К.: «Видавництво Ліра-К», 2019. - 246 с.
2. Клінічні ігри з внутрішньої медицини в процесі очного та дистанційного навчання студентів і лікарів-інтернів : навч. посіб. / В. І. Денесюк, О. В. Барська, В. П. Іванов ; рец.: М. А. Станіславчук, Ю. М. Мостовой ; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. - Київ : Центр ДЗК, 2021. - 208 с.
3. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1—8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. — 2-е видання. - Видавництво “Медицина”, Київ, 2022. - 680с.
4. Профілактика туберкульозу: навч. посібник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів / В.І. Петренко, М.Г. Долинська, А.В. Александрін, В.В. Петренко — Київ: 2Print, 2017. — 88 с.
5. Global tuberculosis control: epidemiology, strategy, financing: WHO report 2021. Geneva, Switzerland. WHO/HTM/TB – 2021. – P.57. - режим доступу: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240037021>
6. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В.І. Петренко, М.Г. Долинська, А.В. Александрін, В.В. Петренко — К.: 2Print, 2017. — 88 с. — режим доступу: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>
7. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Феценко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова /Київ, 2017.

8. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)" / Ю.І. Фещенко, С.О.Черенько, Н.А.Литвиненко та ін.. Київ, 2016 / режим доступу <http://phc.org.ua/pages/diseases/tuberculosis/materials>
9. Позалегеневий і міліарний туберкульоз у хворих на коїнфекцію ТБ ВІЛ/ В.І. Петренко, М.Г. Долинська, О.М.Разнатовська — К.2015: ДКС Центр— 112 с. — режим доступу http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/usaidsaid_170x240_fp_new.pdf
10. Клінічно-рентгенологічний атлас з діагностики захворювань легень: навчальний посібник / Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, А.В. Бойко, В.П.Шаповалов. — Чернівці: Медуніверситет, 2014. — 342 с.
11. Тодоріко Л.Д. Основні синдроми й методи обстеження в пульмонології та фтизіатрії: навчальний посібник / Л.Д. Тодоріко, А.В. Бойко. — Київ: Медкнига, 2013. — 432 с.

Інформаційні ресурси.

1. Національний ресурсний центр з туберкульозу <http://tb.ucdc.gov.ua/>
2. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <http://phc.org.ua/>
3. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ <http://www.who.int/tb/en/> ; <http://www.who.int/tb/ru/>
4. Адреса сайту кафедри: <https://phthisiatry.blogspot.com>
5. Адреса сайту бібліотеки: <http://library.vnmue.edu.ua>